

TÁRSADALOMFÖLDRAJZI FOLYAMATOK
KELET-KÖZÉP-EURÓPÁBAN: PROBLÉMÁK,
TENDENCIÁK, IRÁNYZATOK

Nemzetközi földrajzi konferencia
Beregszász, 2020. március 26–27.

Tanulmánykötet

2. kötet

СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 2

HUMAN GEOGRAPHICAL PROCESSES
IN EAST CENTRAL EUROPE: PROBLEMS,
TENDENCIES AND TRENDS

International Geographical Conference
Berehove, March 26–27, 2020

Selected papers

Volume 2

II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA

**TÁRSADALOMFÖLDRAJZI FOLYAMATOK
KELET-KÖZÉP-EURÓPÁBAN: PROBLÉMÁK,
TENDENCIÁK, IRÁNYZATOK**

Nemzetközi földrajzi konferencia
Beregszász, 2020. március 26–27.

Tanulmánykötet

2. kötet

„RIK-U” Kft.

Ungvár

2020

УДК (ЕТО): 911.3(4-11)(4-191.2)
T– 32

A kétkötetes kiadvány a Beregszászban, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán 2020. március 26–27-re tervezett, de a koronavírus-járvány miatt bevezetett karantén következtében elhalasztott *Társadalomföldrajzi folyamatok Kelet-Közép-Európában: problémák, tendenciák, irányzatok* című nemzetközi földrajzi konferenciára beküldött előadások anyagát tartalmazza.

Készült a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kiadói Részlege és Földtudományi és Turizmus Tanszéke közreműködésével.

Szerkesztőbizottság: *Berghauer Sándor, Dávid Lóránt Dénes, Dnyisztrjanszkij Miroslav, Fodor Gyula, Gergely Lívia, Gönczy Sándor, Izsák Tibor, Mocá Andrij, Molnár D. István, Molnár József, Nagy Tibor, Oláh Natália, Papp Géza, Sass Enikő, Sesuka Halina, Tóth Attila, Vince Tímea, Virván Olga*

Műszaki szerkesztés: *Dobos Sándor*

Tördelés: *Dobos Sándor, Tótin Viktória, Vezsdel László*

Korrektúra: *Kordonec Oleksandr, Pusztai-Tárczy Beatrix, Sin Edina, Vrabely Tamás*

Borítóterv: *Molnár D. István*

ETO-besorolás: *a II. RF KMF Apáczai Csere János Könyvtára*

A kiadásért felelnek: *Orosz Ildikó, Dobos Sándor*

A kötetben található tanulmányokat
a nemzetközi földrajzi konferencia Tudományos Tanácsa lektorálta.

A közölt tanulmányok tartalmáért a szerzők a felelősek.

A kiadvány tartalmát az „Unicheck”
online plágium-ellenőrző program segítségével ellenőriztük.

**A konferenciát és a kiadvány megjelenését
Magyarország kormánya, továbbá a Nemzetstratégiai Kutatóintézet támogatta:**

Kiadó és nyomdai munkák: „RIK-U” Kft.
88 000 Ungvár, Gagarin u. 36. E-mail: print@rik.com.ua
Felelős vezető: Sztanyisevszkij Jevgen

ISBN 978-617-7868-12-4
ISBN 978-617-7868-14-8 (T. 2)

© A szerzők, 2020
© A szerkesztőbizottság, 2020
© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2020

ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ф. РАКОЦІ ІІ

**СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ**

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 2

ТОВ «РІК-У»

Ужгород

2020

УДК: 911.3(4-11)(4-191.2)
Т– 32

Двотомний збірник містить матеріали доповідей міжнародної наукової географічної конференції *Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями*, яка мала відбутися 26–27 березня 2020 року в Закарпатському угорському інституті ім. Ф. Ракоці ІІ (м. Берегове), однак через епідемію коронавірусу та запровадження карантину була відкладена.

Підготовлено Видавничим відділом спільно з кафедрою географії та туризму Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ

Редакційна колегія: *Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянський, Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца, Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп, Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван*

Технічне редагування: *Олександр Добош*

Верстка: *Вікторія Товтін, Ласло Веждел, Олександр Добош*

Коректура: *Беатрікс Пустой-Гарці, Едіна Шін, Олександр Кордонець, Томаш Врбель*

Обкладинка: *Стефан Молнар Д.*

УДК: *Бібліотечно-інформаційний центр “Опацої Черє Янош” при ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ*

Відповідальні за випуск: *Ільдико Орос, Олександр Добош*

Матеріали видання рецензовані Науковою радою міжнародної наукової географічної конференції.

За зміст опублікованих статей відповідальність несуть автори.

Матеріали збірника були перевірені на наявність збігів і запозичень сервісом «Unicheck».

Проведення конференції та друк видання здійснено за підтримки уряду Угорщини й Інституту національних стратегічних досліджень:

Видавництво та поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»
вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88 000. Електронна пошта: print@rik.com.ua
Генеральний директор: Євген Станішевський

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-14-8 (Т. 2)

© Автори, 2020

© Редакційна колегія, 2020

© Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ, 2020

FERENC RÁKÓCZI II TRANSCARPATHIAN HUNGARIAN
COLLEGE OF HIGHER EDUCATION

**HUMAN GEOGRAPHICAL PROCESSES
IN EAST CENTRAL EUROPE: PROBLEMS,
TENDENCIES AND TRENDS**

International Geographical Conference
Berehove, March 26–27, 2020

Selected papers

Volume 2

“RIK-U” LLC
Uzhhorod
2020

УДК (UDC): 911.3(4-11)(4-191.2)
T- 32

The two-volume publication contains the speeches submitted for the international geographical conference under the title *Human geographical processes in East Central Europe: problems, tendencies and trends* that was to be held in Berehove, at Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education on 26–27 March 2020, but was postponed due to the quarantine preventive measures introduced as a result of coronavirus epidemic.

Prepared at the Publishing Department of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education in cooperation with the Department of Geography and Tourism

Editorial Board: *Sándor Berghauer, Lóránt Dénes Dávid, Myroslav Dnistrians'kiy, Gyula Fodor, Livia Gergely, Sándor Gönczy, Tibor Izsák, Andriy Motsa, István Molnár D., József Molnár, Tibor Nagy, Natália Oláh, Géza Papp, Enikő Sass, Halyna Shchuka, Attila Tóth, Tímea Vince, Olga Virván*

Technical editing: *Sándor Dobos*

Page proof: *László Vezsdel, Sándor Dobos, Viktória Tótin*

Proof-reading: *Beatrix Pustai-Tárczy, Edina Sin, Oleksandr Kordonec, Tamás Vrabely*

Cover design: *István Molnár D.*

Universal Decimal Classification (UDC): *Apáczai Csere János Library of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education*

Responsible for publishing: *Ildikó Orosz, Sándor Dobos*

The research papers of the volume were proofread by the Scientific Council of the international geographical conference.

Authors are responsible for the content of the research papers.

The content of the research papers was checked by Unicheck Plagiarism Checker Service and Plugin.

**The conference and the publication of the research papers
sponsored by the government of Hungary and the Research Institute for National Strategy:**

Publishing and printing: "RIK-U" LLC
Gagarin Street 36, 88 000 Uzhhorod, Ukraine. E-mail: print@rik.com.ua
Responsible manager: Jevgen Stanyisevskiy

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-14-8 (T. 2)

© Authors, 2020

© Editorial Board, 2020

© Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, 2020

TARTALOM / ЗМІСТ / CONTENT

1. KÖTET / TOM 1 / VOLUME 1

ELŐSZÓ	23
ПЕРЕДМОВА.....	24
PREFACE	25
ПЕРЕДМОВА.....	26
ELŐSZÓ	27
PREFACE	28
<i>Plenáris előadások / Пленарні доповіді / Plenary Presentations</i>	<i>29</i>
Маруняк Є. О.: РЕГІОНАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ ТА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА: ПОШУК БАЛАНСУ	31
Мезенцев К. – Проватар Н.: НЕОДНОЗНАЧНІ ПРИМІСЬКІ ПРОСТОРИ: РОЗШИРЕННЯ ЧИ ЗВУЖЕННЯ ПОВСЯКДЕННИХ ПРАКТИК?	41
Руденко Л. Г. – Дронова О. Л.: ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НАПРЯМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ І ЗАВДАННЯ ГЕОГРАФІЇ	47
<i>Népesség- és társadalomföldrajz / Географія населення та соціальна географія / Population and Social Geography</i>	<i>53</i>
Bagdi, Róbert: ETHNIC MINORITIES AND THEIR LANGUAGE IN HUNGARIAN COUNTY SEATS – THE CENSUS OF 2011	55
Berki, Márton – Sivadó, Brigitta: SECULARIZATION OR A RELIGIOUS REVIVAL? – RELIGIOSITY IN DUNAÚJVÁROS AND KAZINCBARCIKA DURING AND AFTER SOCIALISM.....	65
Dancs György: DEMOGRÁFIAI HELYZETKÉP ÉSZAKKELET-MAGYARORSZÁGON AZ 1831-ES KOLERA-JÁRVÁNY IDEJÉN.....	73

<i>Дністрянський М. С.:</i> ОСНОВНІ ЕТАПИ ЗАСЕЛЕННЯ ГИРСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ.....	83
<i>Dusek Tamás:</i> AZ OKOSVÁROSOK KOMPLEX MUTATÓSZÁMAINAK TARTALMI ÉS MÓDSZERTANI KÉRDÉSEI.....	91
<i>Egri Zoltán – Uzzoli Annamária:</i> AZ EGÉSZSÉGEGYENLŐTLENSÉGEK NÉHÁNY ÖSSZEFÜGGÉSE A TÁRSADALMI-GAZDASÁGI EGYENLŐTLENSÉGEKKEL MAGYARORSZÁGON.....	99
<i>Fabula, Szabolcs – Ilcsikné Makra, Zsófia – Pál, Viktor – Lados, Gábor – Boros, Lajos:</i> MIGRATION INTENTIONS AND MOTIVES OF HEALTH WORKERS AND MEDICAL STUDENTS – A COUNTRY CASE STUDY FROM HUNGARY	107
<i>Гукалова І. В.:</i> ІСТОРИКО-ГЕОГРАФІЧНИЙ КОНТЕКСТ ОСМИСЛЕННЯ ПЕРЕДУМОВ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ	115
<i>Гаврилюк О.:</i> СОЦІАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ У РАДЯНСЬКОМУ РОЗПОДІЛІ ЖИТЛА – ВІД СТАЛІНІЗМУ ДО РОЗВИНЕНОГО СОЦІАЛІЗМУ. РЕЗУЛЬТАТИ ПОЛЬОВОЇ РОБОТИ У МІСТІ ДНІПРО [ЕКС ДНІПРОПЕТРОВСЬК], УКРАЇНА	123
<i>Лейберюк О. М.:</i> МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОСТОРОВИХ БАЗ ДАНИХ ДЕМОГРАФІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК НАСЕЛЕННЯ.....	133
<i>Molnár D. István:</i> A KÖZIGAZGATÁSI TÉRFELOSZTÁS VÁLTOZÁSAI KÁRPÁTALJÁN UKRAJNA FÜGGETLENNÉ VÁLÁSÁT KÖVETŐEN.....	139
<i>Molnár József:</i> MÓDSZEREK A NÉPESSÉG ELHELYEZKEDÉSE, ILLETVE A NÉPSŰRŰSÉG TÉRKÉPI ÁBRÁZOLÁSÁRA – KÁRPÁTALJA PÉLDÁJÁN.....	147
<i>Obádovics Csilla:</i> NÉPESEDÉSI FOLYAMATOK KÜLÖNBSEGEI A KÁRPÁT-MEDENCE NÉHÁNY ORSZÁGÁBAN	157
<i>Patkós Csaba – Tóth Antal:</i> MAGYAR FIATALOK MIGRÁCIÓJA EMPIRIKUS KUTATÁSOK TÜKRÉBEN	167

<i>Підгрушній Г. П. – Сікорська Л. Б.:</i> СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ НАСЕЛЕННЯ МІСТ УКРАЇНИ	177
<i>Поливач К. А.:</i> МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЯВЛЕННЯ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО КАРКАСУ УКРАЇНИ	185
<i>Пугач С. О. – Мезенцев К. В.:</i> ПРОСТОРОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖ У ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	193
<i>Rigóczki Csaba:</i> A VÁROSI OTTHON-ATTITÚD VIZSGÁLATA	201
<i>Siskáné Szilasi Beáta – Halász Levente:</i> A KELET- ÉS KÖZÉP-EURÓPAI GAZDASÁGI ALAPÚ KIVÁNDORLÁS MINT ÉLETSTRATÉGIA – A SZUBJEKTÍV JÓL-LÉT SZINTJEI KÜLFÖLDÖN.....	211
<i>Tolnai Gábor:</i> KELET-KÖZÉP-EURÓPAI FŐVÁROSOK VÍZPARTI MEGÚJULÁSA BUDAPEST, BELGRÁD ÉS KIJEV PÉLDÁJÁN	221
<i>Tuza Benedek:</i> BELSŐ-ERZSÉBETVÁROS TÁRSADALMI KONFLIKTUSAI	231
<i>Veselicz Adél:</i> A LEADER HELYI AKCIÓCSOPORTOK MŰKÖDÉSÉNEK VIZSGÁLATA TERÜLETI EGYENLŐTLENSÉGI INDEXEK SEGÍTSÉGÉVEL.....	241
<i>Вірван О. О.:</i> ГЕНДЕРНИЙ АНАЛІЗ ДЕПУТАТСЬКИХ КОРПУСІВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ БЕРЕГІВСЬКОГО РАЙОНУ	251
<i>Régiók és határok / Regioni та кордони / Regions and Borders.....</i>	257
<i>Bodó, Pál Bence:</i> EXTERNAL DEBT ACCUMULATION IN KYRGYZSTAN.....	259
<i>Cserniczkó István:</i> HOL A HATÁR, AVAGY MEDDIG TART EGY NYELVTERÜLET? EGY DIALEKTUSKONTINUUM ÖNÁLLÓ NYELVEKRE OSZTÁSÁNAK PROBLÉMÁI.....	269
<i>Elekes Tibor – Szilágyi Ferenc:</i> A HABSBERG BIRODALOM TÉRSZERVEZÉSI KÍSÉRLETEI DÉLKELET-ERDÉLYBEN	279

Hajdú Zoltán: TÉRKÖZÖSSÉGI, ÉRDEKKÖZÖSSÉGI, „SORS-KÖZÖSSÉGI” ÁLLAMCSOPORTOK FORMÁLÓDÁSA AZ EURÓPAI UNIÓ KELETI TÉRSÉGÉBEN.....	289
Kozma, Dorottya Edina: COMPOSITE SUSTAINABLE DEVELOPMENT INDICATORS IN CASE OF 28 EUROPEAN UNION MEMBER STATES.....	299
Кравцова І. В.: ГЕОГРАФІЧНИЙ ФЕНОМЕН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ	309
Szabó Pál: FOGYASZTÁSFÖLDRAJZI DIMENZIÓK A POSZT-SZOCIALISTA TÉRSÉGBEN	317
Склярська О. І.: ЕЛЕКТОРАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ У ПРИКОРДОННИХ ЕТНІЧНО НЕОДНОРІДНИХ РАЙОНАХ УКРАЇНИ.....	327
<i>Nemzeti kisebbségek által lakott térségek társadalmi és gazdasági pozíciói Kelet- és Közép-Európában / Соціальні та економічні позиції регіонів із компактним проживанням національних меншин у Східній та Центральній Європі / Social and Economic Positions of the Regions Inhabited with Ethnic Minorities in Central and Eastern-Europe</i>	335
Körmöczi Gábor: A NÉPI KULTÚRA TÁMOGATÁSPOLITIKÁJÁNAK TERÜLETI ASPEKTUSAI MAGYARORSZÁGON ÉS ROMÁNIÁBAN A CSÓRI SÁNDOR ALAP FINANSZÍROZÁSAINAK TÜKRÉBEN	337
Linc Annamária: A MAGYAR–UKRÁN HATÁRON ÁTNYÚLÓ EGYÜTTMŰKÖDÉSEK LEHETŐSÉGEI ÉS KORLÁTAI.....	347
Samu István – Kulcsár László: ÖSSZENŐ, AMI ÖSSZETARTOZIK. A TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI KAPCSOLATOK REKONSTRUKCIÓJA KÉT IPOLY MENTI FALUBAN A FOLYÓ SZEMKÖZTI OLDALÁN	355
Szalkai Gábor: SZIMBOLIKUS HARCOK A KÁRPÁTOK ÁTJÁRÓIBAN.....	365
Tőzsér Anett: A MAGYAR TURIZMUS KÁRPÁT-MEDENCEI SZINTŰ KITERJESZTÉSÉNEK INDOKOLTSÁGA ÉS LEHETŐSÉGEI.....	373

2. KÖTET / TOM 2 / VOLUME 2

<i>Turizmus / Туризм / Tourism</i>	407
Алієв В. В.: СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	409
Аріон О. В. – Бричук М. С.: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МИС- ЛИВСЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	415
Чернишова Т. М.: SWOT-АНАЛІЗ ТА СТРАТЕГІЧНІ АЛЬ- ТЕРНАТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	425
Elekes Tibor – Kápolnási Zsolt: AZ AGYAGFALVA EMLÉK- HÁZ IDEGENFORGALMI JELENTŐSÉGE, OKTATÁ- SI-NEVELÉSI LEHETŐSÉGEI.....	431
Gyuricza László – Szabó Balázs Attila: A MAGYARORSZÁ- GI SKANZENEK IDEGENFORGALMI SZEMPONTÚ VIZSGÁLATA.....	437
Kalmárné Rimóczi Csilla – Bakos Róbertné: AZ ONLINE KOM- MUNIKÁCIÓ JELENTŐSÉGE AZ UTAZÁSI DÖNTÉ- SEKBEN.....	447
Калмикова І. С. – Меліх О. О. – Меліх Т. Г.: СОЦІАЛЬНО- ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ТА ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ.....	457
Kampó Ildikó: AZ EU-S TURISZTIKAI FEJLESZTÉ- SI PROGRAMOK MEGJELENÉSE KÁRPÁTALJA HEGYVIDÉKI TERÜLETEIN.....	465
Kátay Ákos: A GLOBÁLIS SZÁLLODAVÁLLALATOK TER- JESZKEDÉSI AKTIVITÁSA ÉSZTORSZÁG, LETT- ORSZÁG, LITVÁNIA, BELARUSZ, UKRAJNA ÉS MOLDOVA FŐVÁROSAIBAN.....	475
Kóródi, Márta – Mondok, Anita – Szabó, Attila: THE AWARE- NESS AND ACCEPTANCE OF THE TOURISM BRAND “HEART OF THE HUNGARIAN GREAT PLAIN” AND ITS ATTRACTIONS.....	485
Lontai-Szilágyi Zsuzsanna – Oláh Natália – Tóth Nikoletta Marian- na – Gönczy Sándor: KERESLETELEMZÉS A MAGYAR- ORSZÁGRÓL A KÁRPÁTALJAI BEREKVIDÉKRE ÉRKEZŐ TURISTÁK KÖRÉBEN.....	495

<i>Máltesics Péter – Varjas János: AZ INTERAKTÍV TANULÁS ÖSVÉNYEIN. HAZAI ÉS NEMZETKÖZI GEOPARKOK OKTATÁSI MEGOLDÁSAI.....</i>	505
<i>Машіка Г. В.: АТРАКЦІЯ ЯК ДОМІНУЮЧА СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ</i>	515
<i>Mátyás Szabolcs – Tokodi Panna: A TURIZMUSBIZTONSÁG EGYES ÖSSZETEVŐINEK VIZSGÁLATA A VISEGRÁDI ORSZÁGOKBAN</i>	523
<i>Меліх О. О. – Калмикова І. С. – Меліх Т. Г.: НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ ЧЕРЕЗ СФЕРУ ТУРИЗМУ</i>	533
<i>Mondok, Anita – Szüle, Picabo Heder: ADULTS-ONLY HOTEL – A POTENTIAL SPECIALIZATION FOR SUCCESS?</i>	539
<i>Осінчук А. С.: ПРАВОВИЙ ДИСКУРС ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	549
<i>Пацюк В. С. – Герасімова С. В.: РЕВІТАЛІЗАЦІЯ ПРОМИСЛОВИХ ОБ'ЄКТІВ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНІ.....</i>	557
<i>Papp Géza: A KÉZMŰVES TERMÉKEK IRÁNTI KERESLET KÁRPÁTALJA FESZTIVÁLJAIN</i>	565
<i>Sass Enikő – Berghauer Sándor: HELYZETKÉPAZ EGÁNEDE KÁRPÁTALJAI GAZDASÁGFEJLESZTÉSI PROGRAM TURIZMUSRA GYAKOROLT HATÁSAIRÓL</i>	575
<i>Sütő László – Baranyi Kinga – Baráz Csaba – Holló Sándor – Homoki Erika – Cs. Nagy Ádám – Gasztonyi Éva: A BÜKK-VIDÉK GEOPARK FÖLDTUDOMÁNYI ÉRTÉKEINEK ÉRTÉKELÉSE</i>	585
<i>Ситник О. І. – Хлевнюк О. Я. – Працьовитий М. М.: НЕПЕВНЕ МАЙБУТНЄ ЧИ ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ ГАЙВОРОНСЬКОЇ ВУЗЬКОКОЛІЙКИ</i>	595
<i>Смирнов І. Г.: ВОЄННИЙ ТУРИЗМ: ГЕТЬМАН П. КОНАШЕВИЧ-САГАЙДАЧНИЙ ЯК ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ЛОГІСТ.....</i>	605
<i>Tarpai József: A KÁRPÁTALJAI MAGYAR KÖZÖSSÉG MEGMARADÁSÁT SZOLGÁLÓ KULTURÁLIS ÉS TURISZTIKAI FEJLESZTÉSEK AKTUÁLIS PÉLDÁI</i>	613

Уварова Г. Ш.: ФЕСТИВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ГЕОГРАФІЯ І ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ	621
Щука Г. П. – Сокол Т. Г.: МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В ТУРИЗМІ: ПОТРЕБИ ТА МОЖЛИВОСТІ	629
<i>Környezeti problémák / Проблеми довкілля / Environmental problems.....</i>	635
Apró Anna: SZEMPONTOK A FÉNYSZENNYEZÉS OKTATÁSÁHOZ A TANTERVI SZABÁLYOZÁS VONATKOZÁSÁBAN	637
Csoma Zoltán – Háger Krisztián – Csoma Zsuzsanna: A VÉRKE CSATORNA ÜLEDÉKÉNEK NEHÉZFÉM-SZENNYEZETTSÉGE	643
Dobó Marianna: A VÁLTOZÁSKEZELÉSI MÓDSZERTAN ALKALMAZÁSÁNAK PROBLEMATIKÁJA A VÉDELMI IGAZGATÁS TÉRSÉGI TERVEZÉSÉBEN	651
Hafenschner, Viktória Priscilla – Jankó, Ferenc: ENVIRONMENTAL CONTROVERSY ON THE GABCIKOVONAGYMAROS WATER DAM, THE DANUBE RIVER. THE ASPECTS OF HUNGARIAN SCIENCE	659
Hardi Tamás – Hegyiné Bolla Katalin: A SZUBURBANIZÁCIÓ KÖRNYEZETÁTALAKÍTÓ SZEREPE A GYŐRI AGGLOMERÁCIÓBAN	667
Гінзула М. Я. – Смілик О. В. – Тесьолкіна Т. С.: АНАЛІТИКА СТРАТЕГІЧНИХ ДОКУМЕНТІВ МЕНЕДЖМЕНТУ ВОДНОГО СЕКТОРУ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ.....	675
Ігнатишин В. В. – Іжак Т. Й. – Ігнатишин М. Б.: МОНІТОРИНГ ГЕОДИНАМІЧНОГО СТАНУ ЗАКАРПАТСЬКОГО ВНУТРІШНЬОГО ПРОГИНУ	683
Ігнатишин В. В. – Вербицький С. Т. – Ігнатишин А. В.: ГЕОФІЗИЧНІ ПОЛЯ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ЕКОЛОГІЧНО НЕБЕЗПЕЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ НА ЗАКАРПАТТІ.....	691
Kajati, György – Németh, Mercédesz: THE ROLE OF LOCAL PRODUCTS IN EDUCATION AND THE ERASMUS+ PROGRAM	699

<i>Kályko A. – Bászjuk T. – Cselle D. – Harcsák I.:</i> A POLISSZJAI-ALFÖLD FOLYÓINAK JELENLEGI ÁLLAPOTA ÉS KÖRNYEZETI PROBLÉMÁJA.....	707
<i>Лисовський С. А.:</i> РОЛЬ ГЕОГРАФІЇ У ВПРОВАДЖЕННІ ПРОЦЕДУРИ СЕО ПРИ РОЗРОБЦІ ПЛАНІВ ПРОСТОРОВОВОГО РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	713
<i>Solymos Karolina – Csoma Zoltán:</i> AKÁRPÁTALJAI-ALFÖLD TALAJAI FELVEHETŐ MIKROELEM-TARTALMÁNAK ÉS -ELLÁTOTTSÁGÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÓ VIZSGÁLATA ELTÉRŐ HATÁSMECHANIZMUSÚ KIVONÓSZEREKBEN.....	723
<i>Vince Tímea – Csoma Zoltán – Molnár D. István – Gönczy Sándor:</i> A FELSZÍNI VIZEK NEHÉZFÉM-TARTALMÁNAK VIZSGÁLATA A NAGYMUZSALYI ARANYBÁNYA MEDDŐINEK KÖRNYEZETÉBEN	731

A GLOBÁLIS SZÁLLODAVÁLLALATOK TERJESZKEDÉSI AKTIVITÁSA ÉSZTORSZÁG, LETTORSZÁG, LITVÁNIA, BELARUSZ, UKRAJNA ÉS MOLDOVA FŐVÁROSAIBAN

Kátay Ákos

*Kodolányi János Egyetem
akatay@kodolanyi.hu*

Abstract

EXPANSION ACTIVITY OF GLOBAL HOTEL COMPANIES IN THE CAPITALS
OF ESTONIA, LATVIA, LITHUANIA, BELARUS, UKRAINE AND MOLDOVA

Kátay, Ákos

The study gives an overview of pre-2004 global chain hotel supply in the capitals of the six states concerned and examines the processes since the last major enlargement of the EU. The author assumes that the global positive impact of tourism participation and the emergence of private and tender sources in the hotel industry that see business opportunities in the tourism industry, have also driven the global hotel companies to take action in the capitals of the concerned states.

Keywords: *hotel company, hotel chain, brand, tourism competitiveness*

Bevezetés

A globalizálódó kereskedelemben az áruk és a szolgáltatások egyre szabadabb áramlása az üzleti célból történő utazások növekedésével jár. A versenyben maradás információigénye (konferenciák és kongresszusok), valamint a kiválóan képzett munkaerő megtartásának kényszere (incentive utak) a hivatásturizmus kiterjesztően értelmezett szegmenseinek (MICE¹) keresletét növelik. A globális létszámát tekintve erősödő középosztály, az időskorúak utazási hajlandóságának valamint az Y és Z generációk utazási kedvének növekedése (Internet¹) a szabadidős turizmus keresletét növelik. Mindkét kiemelt szegmens esetében észszerű, ha a tervezett utazással járó költségek hatékony felhasználása érdekében a várható árszínvonalat, szolgáltatásterjedelmet és szolgáltatási készséget és ezek eredőjeként a kiszámítható minőséget részesítik előnyben. A szolgáltatások esetében ezt a kiszámíthatóságot a standardok biztosítják. A standardizálás akkor racionális és biztosíthat versenylőnyt az alkalmazójának, ha a vállalat – jelen esetben szállodahálózat – területi lefedettsége nagy és bővülő. Ebben az esetben számíthat ugyanis a vállalat egy-egy márkája (szállodalánc) arra,

¹ Meetings, Incentives, Conferences, Events = összejövetelek, teljesítményelismerő és ösztönző utazások, konferenciák, események)

hogy a standardok által garantált és a turizmus különböző szegmensei által is széles körben ismert márkanévhez a fogyasztó – motivációtól függetlenül – a pozitív tartalmat asszociálja, és ez a szoba megrendelését eredményezze.

Világszerte naponta több mint húszmillió minősített szoba áll a szállodai elhelyezést előnyben részesítő vendégek rendelkezésére (Kátay 2017). Ez az UNWTO² adatai (Internet2) szerint éves szinten az egymilliórdot már jóval meghaladó (2018-ban 1,401 Mrd) nemzetközi turistaérkezéssel összevetve túlkínálatot jelent, ami minden esetben versenyhez vezet.

Anyag és módszer

A tanulmány az UNWTO közép- és kelet-európai szubrégiójához (Internet2) tartozó államok fővárosaira kiterjedő kutatás részeredményeit tartalmazza. A nemzetközi szállodaipar kínálati oldaláról a szállodaláncok kiválasztásának több oka is van. A globális szállodavállalatok a láncaikhoz/márkáikhoz tartozó szállodáik méretgazdaságos nagyságrendje (a szerző számítása szerint ez átlagosan több mint 120 szoba) miatt és a kockázatmegosztás lehetőségét kínáló, kontinensekre kiterjedő térbeli lefedettségükkel élve még globális krízishelyzetekben (pl. gazdasági világválság) is rendelkezhetnek akkora tőkeerővel, amely biztosítja a stratégiai növekedésüket (1. táblázat).

1. táblázat

A globális szállodavállalatok növekedése 1995–2018³ között a szállodák száma (ezer) és a szobák száma (ezer) szerint

	1995	2005	2010	2015	2016	2017	2018
szálloda	17,3	30,1	35,0	36,1	39,5	41,9	45,1
szoba	2 223,1	3 371,1	4 270,1	4 417,1	4 497,6	5 379,0	5 880,3

Forrás: saját számítás és szerkesztés az Internet3–7 adatai alapján

A szerző szerint **szállodaláncnak** a felismerhető márkanévvel, analóg termékkel vagy más közös jellemzővel rendelkező szállodák azon csoportja tekinthető, amelyek a legalább egy centralizált vállalati funkciójuk révén olyan különleges üzenetet hordoznak, amely alkalmas lehet a fogyasztónak a márkával való azonosulása elérésére (Kátay 2018).

² World Tourism Organization – Turisztikai Világszervezet

³ Az intervallumot megelőző időszakra nem állnak rendelkezésre adatok

A szerző a kutatás aktuálisan tárgyalt térségében is azoknak a nemzetközi szállodaláncoknak a kínálatát vizsgálja, amelyek az évtizedes tradíciókkal rendelkező globális szállodavállalatokhoz tartoznak. Ezek alfabetikus sorrendben a következők: **Accor** Company, Best Western International (**BW**), **Choice** Hotels International, **Hilton** Worldwide, **Hyatt** Hotels Corporation, InterContinental Hotels Group (**IHG**), **Marriott** International (benne a 2017-től leányvállalataként működő Starwood Hotels & Resorts), **Radisson**⁴ Hotel Group, **Wyndham** Worldwide⁵.

A WEF⁶ 2007-től folyamatosan végzi és közzéteszi az egyes gazdaságok turisztikai versenyképességének (TTCI⁷) vizsgálatáról szóló jelentését. Az egyes értékelési szempontok esetében 7 a maximálisan elérhető pontszám. A páratlan évek jelentéseinek eredményei között (2. táblázat) Belarusz eredményei ismeretlen okból nem szerepelnek. Ukrajna 2015-ös adatai „elégtelen adatszolgáltatás” miatt nem ismertek.

2. táblázat

A vizsgált államok TTCI-e 2007–2019

	2007	2009	2011	2013	2015	2017	2019
Észtország	5,07	4,83	4,88	4,82	4,22	4,23	4,2
Lettország	4,32	4,31	4,36	4,43	4,01	3,97	4
Litvánia	4,39	4,3	4,34	4,39	3,88	3,91	4
Ukrajna	3,89	3,84	3,83	3,98	n/a	3,5	3,7
Moldova	3,65	3,64	3,6	3,6	3,16	3,09	3,3
Belarusz	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a

Forrás: saját szerkesztés a WEF (Internet8) adatai szerint

A vizsgált szállodavállalatok láncainak a térségben való megjelenése és fejlődésének megismerése érdekében honlap tartalomelemzés történt az érintett vállalatok körében. Ennek keretében a 2004 előtti és az azóta eltelt időszak egységeiben és szobákban mért szállodai kínálata került elemzésre. A 2004-es év kiválasztása azzal az indoklással történt, hogy a vizsgált államok fele az utolsó nagy bővítéssel ekkor csatlakozott az Európai Unióhoz. A szerző feltételezi, hogy az EU szabadságjogai és a korábban felhozott versenyhelyzet ebben a térségben is fokozott aktivitásra ösztönzi a szállodaláncokat.

⁴ 2017 előtt Carlson Rezidor

⁵ 2005 előtt Cendant

⁶ World Economic Forum – Világgazdasági Fórum

⁷ Travel&Tourism Competitiveness Index – Turisztikai Versenyképességi Index

Eredmények

A WEF korábban hivatkozott vizsgálatai kiterjednek a vendéglátó és a vendég közötti kapcsolat minőségére is. 2007-ben a 12. értékelési szempont (pillér) a turizmus nemzeti érzékelése volt. 2009–2013 között a turizmushoz való affinitás (12. pillér), 2015–2019 között pedig a nemzetközi nyitottság (7. pillér) értéke tekinthető irányadónak. A vendégbarátsággal azonosítható értékelési szempontok (3. táblázat) szerint a 2007–2015-ig és Ukrajna esetében 2017-ig tartó folyamatos csökkenés után a vendégbarátság javuló pályára állt. Ezt összevetve a TTCI alakulásával (2. táblázat) az a következtetés vonható le, hogy a vendégbarátság és a TTCI értéke között ok-okozati összefüggés van a vizsgált államok esetében.

3. táblázat

A vendégbarátsággal azonosítható értékelési szempontok alakulása a vizsgált államokban 2007–2019 (pontszám, melynek maximuma 7)

	Észtország	Lettország	Litvánia	Ukrajna	Moldova	Belarusz
2007	5,5	4,3	4,4	5,2	5,2	n/a
2009	5,3	4,7	4,7	4,7	5,3	n/a
2011	5,1	4,3	4,5	4,2	4,5	n/a
2013	5,2	4,2	4,2	4,3	4,2	n/a
2015	3,65	3,97	3,99	n/a	1,96	n/a
2017	3,67	3,99	4,01	2,9	2,1	n/a
2019	3,7	4	4	3,7	3,1	n/a

Forrás: saját szerkesztés a WEF (Internet8) adatai szerint

2004 előtt a globális szállodavállalatok kizárólag a balti államok fővárosaiban voltak jelen. Tallinnban a Radisson kettő Radisson Blu és egy Park Inn szállodával összesen 915, átlagosan 4,3 csillagos minőségű szállodát üzemeltetett. A Hyatt egy kicsi, 27 szobás Small Luxury Hotels Of The World ötszillagos szállodával képviselte a vállalatot. A Hyattnek Rigában is ez a lánc működött 38 ötszillagos szobával. A Choice-nak egy 83 szobás szállodája volt, a BW pedig egy szintén háromcsillagos, 24 szobás szállodával állt szerződésben, amely napjainkban már nem hatályos. A Radisson Vilniusban is jelentős – 291 szobás – beruházást végzett 1986-ban, amit a BW 114 szobája előzött meg 1975-ben. Az IHG a

Holiday Inn és a Crowne Plaza láncának egy-egy szállodájával, összesen 242 szobával volt jelen 2004 előtt Litvánia fővárosában a másik két láncszállodával azonos 4 csillagos kategóriában. A globális szállodaláncok 2004 előtt összesen 11, átlagosan 158 szobás üzemméretű és átlagosan 4,1 csillagos szállodával képviseltették magukat a térségben. Ez öt vállalat terjeszkedését jelentette, melyek közül a Radisson volt a legaktívabb, a szállodalánc-kínálat közel 70%-át képviselve.

2004-től a pénzügyi válság 2008-as világméretű gazdasági kiteljesedéséig (Fabozzi–Focardi–Jonas 2010) Kijev fejlődött a legjobban, 2006-tól évente egy-egy láncszállodával. Sorrendben először a Radisson Blu 255 négycsillagos, a Hyatt Regency 259 ötszillagos, majd az InterContinental 272, szintén ötszillagos szobával pótolta addigi jelenlétének hiányát. Minszkben is a luxusszegmens volt a célcsoportja az IHG Crowne Plaza láncához tartozó ötszillagos, 151 szobás szálloda átadásával. A balti államok közül egyedül Tallinnban épült két szálloda. 2007-ben az Accor a Swissotel láncának 238 szobás ötszillagos szállodája mellett a Marriott az Autograph Collection láncának 83 szobás, ötszillagos szállodáját alakította ki egy 1878-ban készült épületben szintén 2007-ben. A Wyndham 2005-ben Vilniusban nyitotta meg Ramada láncának 55 szobás, ötszillagos szállodáját, melyet 2006-ban a Days Inn láncához tartozó 135 szobás, háromcsillagos szálloda követett Rigában. Kisinyovot továbbra is a független szállodák kizárólagossága jellemezte. Az időszak során hat globális szállodavállalat 8 beruházást végzett a térségben, összesen 1 445, átlagosan 4,6 csillagos szállodai szobával növelve a térség láncszállodai kínálatát.

A 2009-től történt fejlesztések azt igazolják, hogy a globális szállodavállalatok még a gazdasági válság időszakában is növekedést terveztek a térségben, amit a kereslet alakulása vissza is igazolt. Az egyes államok esetében nem azonos a szálláshelyek tipológiája, és a vizsgált térség államainak többségében nem állt rendelkezésre régiós adat, településszintű pedig egyiknél sem. Emiatt a szerző alapos megfontolás után és az összehasonlíthatóság érdekében a turisztikai célból bárki által igénybe vehető szálláshelyeket és az ezeken eltöltött vendégéjszakákat vette alapul a kereslet és változásainak érzékeltetésére (4. táblázat). Ukrajna esetében a vendégek száma volt a hozzáférhető adat, ami 2014-től nem tartalmazza az Ukrstat.org megjegyzése szerint az „ideiglenesen elfoglalt területek” adatait.

4. táblázat

Vendégéjszakák (Ukrajna esetében a vendégek) száma a szálláshelyeken 2004–2018 (1000)

	Észtország	Lettország	Litvánia	Ukrajna	Moldova	Belarusz
2004	3 757,7	2 065,9	n/a	n/a	247,4	n/a
2007	4 111,6	3 324,7	n/a	n/a	257,5	n/a
2010	4 700,7	2 834,1	n/a	n/a	193,9	4 397,7
2013	5 734,0	3 775,2	6 089,1	8 303,1	255,7	4 517,8
2014	5 809,5	4 158,4	6 465,0	5 423,9	276,5	4 410,5
2015	5 781,9	4 109,9	6 581,2	5 779,9	306,2	3 876,0
2016	6 228,1	4 416,6	6 992,7	6 544,8	301,5	3 827,7
2017	6 509,3	4 950,9	7 364,9	6 661,2	345,0	4 037,4
2018	6 630,3	5 368,7	8 091,6	7 006,2	408,7	4 320,5

Forrás: saját szerkesztés az Internet9–14. adatai szerint

A globális szállodavállalatok elmúlt 11 évi terjeszkedési aktivitásának első számú célpontja a térségben Kijev, ahol 3 ötcillagos, 6 négycillagos és 2 háromcsillagos szálloda épült, melyeket 2020 decemberében egy újabb ötcillagos beruházás követ. Az Accor három márkája – 2011-ben a négycillagos Mercure és a háromcsillagos Ibis, 2012-ben a labdarúgó-Eb-re átadott ötcillagos Fairmont és 2018-ban egy újabb Ibis – az összes láncszálloda-fejlesztés 35%-át képviseli. A Marriott a 2018-ban megnyitott ötcillagos 11Mirrors és négycillagos Aloft márkáit 2020-ban követi az ötcillagos Sheraton, 23%-ra növelve a Marriott részesedését az időszak fejlesztéseiből. A Radisson a négycillagos kategóriában 2012-ben egy Radisson Blu, 2013-ban egy Park Inn szállodával jelent meg, ami összesen a vállalat 14%-os részesedését jelenti. A további szállodavállalatok közül az ötcillagos kategóriában a Hilton nyitott 2014-ben (10%), míg a Wyndham a Ramada láncával és az IHG a Holiday Inn láncával 2012-ben növelte a négycillagos kínálatot. A tárgyalt időszakban a szállodaláncok kapacitásnövelése Kijevben összesen 2 563 szoba volt.

Rigában is érvényesül a négycillagos házak dominanciája (9 egység), és itt is 2 háromcsillagos szálloda épült. Ötcillagos hotelből kettő épült, és bár a szállodák száma eggyel több, a szobák száma 144-gyel kevesebb, mint Kijevben. A Radisson főként négycillagos terjeszkedése a fejlesztések 65%-át jelentette. A vállalat 2016-ban 2 Park Inn, 2017-ben 4 Radisson Blu

és 2019-ben egy ötcsillagos Radisson hotelt adott át. Az Accor 2014-ben 1 négycsillagos Mercure és 2 háromcsillagos – egy Ibis és egy Ibis Styles – valamint 2016-ban 1 ötcsillagos Pullman beruházása 20,6%-os részesedést jelentett. 2019-ben a Hilton zászlóshajó-lánca és a Marriott „AC” lánca növelte 1-1 szállodával a négycsillagos kategória kínálatát.

Vilnius fejlődésének 34%-át is a Radisson beruházásai jelentik. A Radisson Blu lánca 2009-ben egy 1901-től szállodaként működő épületben nyitott Royal Astoria szállodát, ami indokolja a többi Radisson Blutól eltérő ötcsillagos minősítést. A megszokott négycsillagos minőséget képviseli a 2018-ban átadott másik Radisson Blu és a 2020-ban átadásra kerülő – a Park Inn lánchoz tartozó – repülőtéri szálloda. Az Accor is 3 szállodaberuházást hajtott végre. 2013-ban és 2018-ban 1-1 Ibis, 2014-ben 1 Novotel átadásával szerzett 35%-os részt a fejlesztésekből. A Marriott 2018-ban a Courtyard, a Hilton 2019-ben a Garden Inn láncának 1-1 hotelével növelte a négycsillagos kínálatot, sorrendben 17%-os és 14%-os részt tudva magukénak a Vilniusban végrehajtott 1 182 szobányi láncszálloda-fejlesztésekből.

Minszk fejlődése az ötcsillagos láncok dominanciájával jellemezhető. A Marriott 2014-ben a Renaissance, 2016-ban a zászlóshajó-láncával, míg a Hilton szintén 2016-ban a Double Tree láncával jelent meg ebben a kategóriában, melyet 2015-ben a háromcsillagos Hampton by Hilton lánca előzött meg. Az Accor 2019-től van jelen Minszkben egy Mercure szállodával. Ennek az 5 egységnek a 924 szobájából a Marriott, a Hilton és az Accor részesedése sorrendben 52% – 34% – 14%.

Tallinn esetében az ötcsillagos piacot telítettnek tekinthették a láncok, mert csak a Hilton jelent meg 2016-ban azonos nevű láncával ebben a kategóriában, ami a fejlesztések 23%-a. A megvalósult 857 szobányi fejlesztésből a Radisson egy 465 szobás Park Inn szállodával már 2009-től jelen van a térségben, amivel a szállodaláncok szobakapacitásnövekedésének 54%-át képviseli. Az Accor részesedése az Ibis 2019-es átadásával 23%.

Kisinyovban 2011-ben jelentek meg a globális szállodavállalatok, egyaránt a négycsillagos kategóriában. 2011-ben a Best Western egy kicsi, 40 szobás B. W. Plus, a Radisson egy 143 szobás Radisson Blu, majd 2019-ben a Marriott egy 120 szobás Courtyard szállodával.

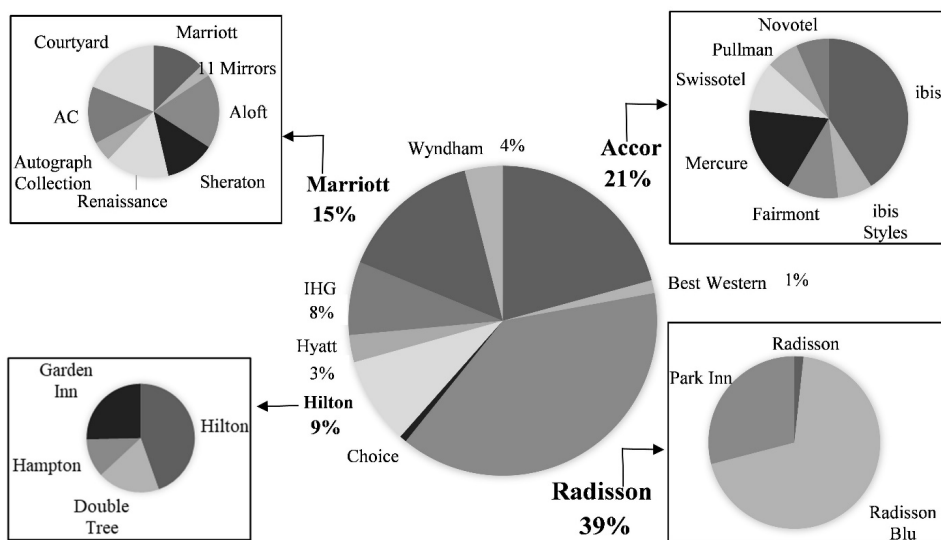
Ebben az időszakban 42 új beruházás létesült a térségben és további 2 kerül átadásra 2020-ban. Ez összesen 8 258 db, átlagosan 4.1 csillagos szobával növelte a térség láncszálloda-kínálatát.

Összegés és következtetések

A globális szállodavállalatoknak a kezdetben a balti államokra korlátozódó érdeklődése csak 2004 után fordult a térség többi állama és fővárosaik felé. Kisinyovban 2011-ig kellett várni a nemzetközi szállodalánc-kínálat megjelenésére. A szállodaláncok terjeszkedési aktivitása 2008 után élénkült meg. Ez egyrészt azt jelenti, hogy a beruházások tervezése éppen a gazdasági világválság időszakában kezdődött, ami a szállodavállalatoknak a turizmusba vetett bizalmát igazolja. Másrészt a 2008-at követő fejlődésben már tetten érhető a verseny. A térség aktuális nemzetközi globális szállodalánc-kínálatát három vállalat, a Radisson, az Accor és a Marriott uralja, annak pontosan háromnegyed részével, ami a Hilton részesedésével együtt 84%-os piaci jelenlétet alkot. A fennmaradó közel 16%-on az IHG, a Wyndham, a Hyatt és a Best Western osztoznak, míg a Choice mindössze 83 szobás térségbeli jelenléte jelentéktelen (1. ábra).

1. ábra

A globális szállodavállalatok és a legnagyobb részesedéssel rendelkező láncaik jelenléte a vizsgált térségben 2020-ban

Forrás: a kutatás eredményei alapján saját számítás és szerkesztés

A szállodavállalatok jellemzően a magas szolgáltatásterjedelmű és minőségű, ennek megfelelően magas árszínvonalú láncokkal vannak jelen a térségben, aminek kiemelten a politikai, gazdasági és kulturális szempontból is központként funkcionáló fővárosi telepítési hely az oka. Egye-

dül az Accornak van markáns jelenléte a közép kategóriás láncok tekintetében, ami a vállalat nagy piacfedettségre törekvő stratégiájának térségi leképeződése. A térség iránti érdeklődés ékes bizonyítéka, hogy a nemzetközi szállodaláncok úttörőjeként ismert Hilton a fennállásának 100. évfordulójára Rigában egy 100 szobás szállodát nyitott, és Kijevben, valamint Vilniusban 2020-ban is nyílnak új láncszállodák.

Irodalom

- Fabozzi, J. F. – Focardi, M. S. – Jonas, C. 2010: Investment Management after the Global Financial Crisis. The Research Foundation of CFA Institute, 156 p.
- Kátay Á. 2017: Szállodák térben és időben Magyarországon, KJF, Orosháza, 171 p.
- Kátay Á. 2018: A nemzetközi szállodaláncok terjeszkedési aktivitása a Visegrádi Együttműködés államainak fővárosaiban 2004-től napjainkig. In: Fazekas I. – Kiss E. – Lázár I. (szerk.), Földrajzi Tanulmányok, Debrecen, pp. 355–358
- Michalkó G. 2010: Boldogító utazás. MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest, 119 p.
- Internet1: <https://horwathhtl.com/publication/tourism-megatrends-report/> (2019. 11. 02.)
- Internet2: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284421152> (2019. 11. 07.)
- Internet3: <https://www.hotelnewsresource.com/article19308.html> (2019. 11. 09.)
- Internet4: <https://www.hospitalitynet.org/performance/4050893.htm> 2019. 11. 06.
- Internet5: <https://hospitality-on.com/en/developpement-hotelier/global-hotel-ranking-2015-second-chinese-operator-climbs-top-10> (2019. 11. 07.)
- Internet6: <https://loyaltytraveler.boardingarea.com/2016/10/10/top-11-hotel-chains-worldwide-rise-of-the-megabrands/> (2019. 11. 08.)
- Internet7: <https://www.chinatravelnews.com/article/130901> (2019. 11. 09.)
- Internet8: <https://www.weforum.org/reports> (2019. 11. 11.)
- Internet9: <http://andmebaas.stat.ee/Index.aspx?lang=en#> (2019. 12. 09.)
- Internet10: <https://data1.csb.gov.lv/pxweb/en/> (2019. 12. 09.)
- Internet11: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliau-analize?theme=all#/> (2019. 12. 09.)
- Internet12: https://ukrstat.org/en/operativ/operativ2013/tur/zr_e.htm (2019. 12. 09.)
- Internet13: <https://statistica.gov.md/pageview.php?l=en&idc=407&nod=1&> (2019. 12. 09.)
- Internet14: <http://www.belstat.gov.by/en/> (2019. 12. 09.)

Т– 32 Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями. Збірник наукових робіт Міжнародної наукової географічної конференції «Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями», Берегове, 26–27 березня 2020 року. Том 2 / Редакційна колегія: Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянский, Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца, Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп, Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2020. – 356 с. (угорською, українською та англійською мовою)

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-14-8 (Т. 2)

Двотомний збірник містить матеріали доповідей міжнародної наукової географічної конференції «Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями», яка мала відбутися 26–27 березня 2020 року в Закарпатському угорському інституті ім. Ф. Ракоці ІІ (м. Берегове), однак через епідемію коронавірусу та запровадження карантину була відкладена.

УДК: 911.3(4-11)(4-191.2)

Наукове видання

СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 2

2020 р.

Редакційна колегія:

*Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянський,
Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца,
Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп,
Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван*

Технічне редагування:

Олександр Добош

Верстка:

Вікторія Товтін, Ласло Веждел, Олександр Добош

Коректура:

Беатрікс Пустой-Тарці, Едіна Шін, Олександр Кордонець, Томаш Врabelь

Обкладинка:

Стефан Молнар Д.

Відповідальні за випуск:

Льдіко Орос, Олександр Добош

Видавництво та поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»

вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88 000. Електронна пошта: print@rik.com.ua

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року*

Підписано до друку 28.07.2020. Шрифт «Times New Roman».
Папір офсетний, щільністю 80 г/м². Ум. друк. арк. 28,7. Формат 70x100/16.
Замовл. №1861/2. Тираж 300.